

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

O-vár. Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Jelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
 Az évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért elsőször 7 kr, másodsor 6 kr, harmadsor 5 kr. é. s minden hirdetés után 30 kr bérlegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

KIADÓ-HIVATAL:

Könyvutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás!

Lapunk jövő számával a második fél évi folyam kezdetét vévén, tisztelettel kérjük fel t. olvasóinkat előfizetéseik megtételére.

Előfizetési ár félévre . . . 6 ft.

„ évnegyedre . . . 3 ft.

„ egy óra . . . 1 ft.

Az előfizetési pénzek bérmentve Stein János középütczei könyvkereskedésébe küldendők.

Kolozsvár, június 29-kén 1861.

Idetova három hava lesz, hogy törvényhatóságaink innen a Királyhágón is szervezték magukat s jó órában legyen mondvá, a reactio minden armánkodásainak daczára nincsenek adataink, hogy a közcsend és rend, a személy- és vagyonbiztonság ellen aránylag több kihágás követtetett volna el, mint az akarunk ellen is boldogító rendszer fénykorában.

S mibe került az államnak ezen a minden átmenetnek természetében rejlő nehézségeket tekintve, kielégítő eredmény? Hol volt a nervus rerum gendarum, melyre hogy a tizenegy évi veszteglés alatt meg is rozsdásodhatott gépet működésbe indítsa, az első lőkes megadására, az erőmítannak ide is alkalmazható törvényénél fogva, nagyobb mértékben leendett szükség, mint később a már forgásba indult kereknek lendületének folytonos fentartása végett?

Tudunkra eddigelő ez országrésznek egyetlen megyei tisztviselője, sőt szolgálja sincs, ki mint ilyen, a visszaalakulás óta csak egy fillér szolgálati díjt is vett volna az állam kincstárából. És ha szinte az 1848 előtti fizetések, azok a szolgabírói 50 és rectificatori 16 forintok ígéret szerint valósággal ki is adtak volna, kérdés: miként vehetnék igénybe azon megyék, melyek a bukott rendszer maradványaival minden érintkezést határozatilag felmondtak?

Talán egy pár megye segített magán kölcsönrel és rovatallal; mondják, hogy egy-két ezer forint általán is lett volna a kormányzók által előlegezve; de bizton állíthatjuk, hogy mindaz, mi e czimek alatt összesen begyűlt (mind csak a Királyhágón innent értve), nem fogta volna egy Bezirk évi budgetjét fedezni. Elő kincstárunk $\frac{90}{100}$ részben bizonyára a hazafiúi szolgálathétség volt, mely honalapító ősünk vérszövetségében „regni honor” s későbbi törvényeink és okmányainkban „nobile officium” név alatt fordul elő.

S igen valószínű, hogy még jó ideig ezen élő pénztárra lesz megyei szükségünk legnagyobb részének fedezése utalványozva, ha — és mi rágonolni is borzadunk, hogy ezen önmegszégyenítés korszaka hazánkra valaha bekövetkezzék — ha mondjuk, a kezünkhez vett önkormányzat folytatására, pénzhány miatti tehetetlenségünk- vagy csak alkotmányos jogok feláldozásával képességünkről nem akarunk ellencünknek bizonyítékokat szolgáltatni.

Azonban a nobile officium dicső kötelessége megilleti a megye előbbkelő tisztviselőit, kiknek „jó módu zálogos embereknél” kell lenni; de nem a pályakezdő szegény irnokot, nem a börtönőrt, pandurt, hajdút s még kevésbé a fegyenczet, kit a közbiztonság érdekében akarata ellen zárva tartunk. Pénzre tehát kikerülhetetlen szükség van; s megyeinknek ez idő szerint bizonyára legégetőbb kérdése, hogy honnan vegyék a nélkülözhetlen pénzt?

A házi pénztáralakítás törvényességét kétségbe vonni nem lehet. Ámde ha alkotmányos igazaink ellenére még mindig létező tényleges állásunkat ignorálni nem akarjuk, kérdés: nyújthatnak-e megyeink elég biztosítékot a szellemi érdekekkel nem sokat törődő közpolgárnak, hogy azon kívül, mit a házi adóba fizet, nem fog-e rajta felerőszakoltatni azon egész követelmény is, mit a birodalmi kormány a világ szerte ismert emberies modorban hajt be. Másszókkal: nem fog-e fizetni egyfelől a megyei pénztárba, másfelől az osztrák executoroknak is mindazt, mit 1861-ről is követelnek. Ez aztán igen kétes hatású érv lenne, ismétlem mindig az anyagi érdekek túlnyomó uralma alatt élő honpolgár előtt, az alkotmányos élet

megkedveltetésére, s mindenestre oly előzet, mi körülményeink között sokképen kizsákmányolható ellenünk.

Nézetünk szerint tehát megyei házi pénztárak alakítása még most egyedül önkéntes fizetési készség alapján czélyszerű és talán kivihető. Nem azt mondjuk, hogy az autonóm törvényhatóságok alamizsnából táplálkozzanak. Mindent, mit házi pénztárakba bevesznek, a kölcsönképen visszafizetés, vagy a köztelherviselés elvei szerinti adójutalékba leendő betűadás biztosítéka alatt vegyék be. De ezen erkölcsi biztosítéknak igen természetesen csak oly honpolgárok előtt van értéke, kik eléggé felvilágosultak és honszeretők arra, hogy alkotmányos életünk halhatlanságán ne kételkedjenek. És így meggyőződésünk szerint belátás, alkotmányos érzület és vagyonosság teszük nálunk jelenleg a házi adóképességet.

Elég széles alapu qualificatio-e ez itt ez ország-részben arra, hogy megyeink szükségének egy ne-talán huzamosabb visszaalakulási küzdés ideje alatti teljes fedezését bizton ráfektethessük, nem mernők állítani. Ugyanazért egy más tényező közrehatását tartjuk mellőzhetlen szükségesnek s ez az: hogy vármegyéinknek mindazon tisztviselői, kiket a sors elhető vagyoni állapotba helyezett, halaszszák tisztviselői fizetéseik felvételét akkorra, midőn a haza és megyék pénzügyei rendben lesznek, s a mi pénz addig az érintettük csatornán befoly a megyei pénztárakba, az csak a leghalaszthatatlanabb szükségekre jelesen pedig oly tisztviselők fizetéseire fordíttassék, kiknél a fizetés életkérdés.

Önkéntes adózás és szigorú takarékosság tehát a két tényező, melyekkel az átmenet nehézségeit minden hátrányos következmény nélkül legyőzhetjük. S e két tényező összehatása mellett sokkal inkább hiszünk hazánkfiainak áldozatkészségében, mintsem azt az örömet fognak szerezni a bukott rendszer embereinek, hogy mint nekik ugy nekünk is a pénzkérdés lön veszedelmünk.

Kolozsvárváros alkotmányoson választott tisztviselő- és képviselőtestületének tegnapielőtti begitatósi ünnepélyét, kormányzói biztos és választási elnök Ince Mihály ur ö mlga következő beszéddel nyitotta meg:

„Tisztelt választó közgyűlés!
 A városok minden államszerkezetben igen kitűnő, fontos és mondhatni az egész államra nézve legnagyobb hatású bíró állást és helyet foglalnak el, a midőn a városok a közmívelődésre, polgárosodásra, ipar és szorgalom terjesztésére, a kereskedés emelésére és így általában az ország jólétének előmozdítására nagy befolyással vannak. De nevezetesen a városok egyszerűsége és nemzetiesség és alkotmányos szabadság fejlesztésére is, a mennyiben a polgári elem, mintegy magvát képezi a nemzetiességnek és alapját teszi a törvény előtti egyenlőség eszméjének, az alkotmányos szabadságnak. A nemzetiesség és alkotmányos élet fejlesztésére nevezetesen befolyást gyakorolnak a városok különösen akkor, midőn azok különböző mívelődési s tudományos intézeteket foglalnak magokban, midőn azok szabad intézmények által kormányoztatnak, s midőn a nemzeti mívelődés, tudomány és szellemi világosság az alkotmányos eszmék ezekből, mint közép pontból az egész országban szétterjednek. Ily nevezetesen befolyással lévén a városok az egész államszerkezetre nézve, önként következik, hogy nagyfontosságúnak kell lenni ezek szervezésének is mind a köz- és beligazgatás, mind az igazságszolgáltatás szempontjából. Kolozsvárváros is több évi kivételes állapot és megkísérlett önkényes igazgatási rendszer megszüntével közelebből újra alkotmányos életet kezdé élni, és sok küzdelem s hosszas választási mozgalom után, megtörtént itt is a tisztújítás és a képviselő testület újabb alakítása; megtörtént az 1849-ben megtartott tisztújítás basanlatosságára az 1848-ki XXIII. t. czikk alapján. A választások eredményéről minden egyes választás megtörténtével szerencsém volt a v. k. a jegyzőkönyv tanúsítása szerint értesíteni, és jelenleg miután a választások teljesen bevégeztek az összes tisztújítás eredményét sorolom elő.”

Erre felolvastatván a tisztviselő és képviselő testület névsora, ö mlga következőleg folytatá beszédét:

„Alkotmányos életben a közvélemény azon hatalom, mely a tisztviselő hatásának, munkásságának s minden eszelekvényeinek erőt, súlyt és sikerteljes eredményt kölcsönöz, a mely ha a tisztviselőt eszelekvényeiben nem támogatja, ennek működése sikerre nem vezethet. A törvényesen választott tisztviselők és képviselők azonban, mint a nagy többség kívánatainak kifolyásai, mint a község akaratajának

organumai, mind addig, valamig a törvény és jogosság terén állanak, s míg az igazság ösvényén haladnak, a közvélemény támogatását méltán igénybe vehetik, és a nagy közönség, habár a választások folyama alatt pártokra vala is oszolva, most miután a tisztviselőség az általános szavazati többségben nyilvánult közakarat által megalakult, szükség, hogy ismét egygyé olvadjon, az általa választott tisztviselőség működésének erőt és súlyt adjon, és a közszel elérésére, a város boldogítására, s felvirágzása eszközésére egyesüljön és közremunkáljon. Különösen a jelen nehéz és kétes időben szükséges ez, midőn az alkotmányosság elleni az újból feléledt alkotmányos élet elfojtására mindent elkövetnek, megkísértenek és egyedül csak a törvényekhez állhatatos hív tántoríthatatlan ragaszkodás és egyetértés nyújthatják azon szilárd állást és erős alapot, melyről az alkotmányosság el-leneinek minden ostromkísérleteit diadalmasan le lehet küzdeni. Egyesüljünk azért mindnyájan törvényesen választott tisztviselőink körül, egyesüljünk a törvény és alkotmány törvényes eszközökkel védelmére s ne feledjük soha, miként csak a törvényekhez hív ragaszkodás, az egység és kitartás ad erőt. Visszatekintve a választások folyamára, ha talán némelyek szigorubb rendet és bígadtabb eljárást kívántak volna, legyenek szivesek meggondolni, hogy tizenkét évi kivételes állapot tartama alatt, az alkotmányos jogok gyakorlatától némileg elszoktunk és az esetet hiányokat csak az alkotmányos élet folytonos gyakorlata egyenlítheti ki; másfelől el kell ismernünk, hogy midőn a mult 1849-ki választások némelyikénél megtörtént az, hogy ily számos választók közül, mennyivel Kolozsvár városa bir, alig vett részt 50—60 választó a választásban, a mi részvétlenséget bizonyít: a mostani választásoknál, kezdetben 1040, több 1000, 800, 700, 600-on járultak hozzá és 490-nél kevesebbre egyszer sem olvadt le a választók száma, mi mindenestre közgyi iránti érdekeltiséget, a választói szép jog méltánylását és így politikai érettséget tanusít. A választás folyamára helyettesített tisztviselőknél, kijelölő és szavazatszedő bizottmányoknak, kik idejöknek legnagyobb részét a közgyi érdekében, részint a közigazgatás folyamatban tartására, részint a választások előmozdítására szentelni sziveskedtek, ezennel köszönetet szavazok. És én miután az idei választásokat, mint e végre választott elnök vezetni szerencsés voltam, ebbeli megbízatásomat ezennel azon öntudattal teszem le, miszerint a választásokat hazánk törvényei értelmében vezetni igyekeztem és a t. v. k. gyűléstől ezennel azon obajttással válok meg, hogy adja Isten maga áldását e választásokra, adja Isten, hogy a választó közönség mindig megelégedve és önzérettel tekinthessen vissza az idei választásokra, adja Isten, hogy Kolozsvár városában az alkotmányos élet ne legyen többé felfüggesztve soha, hanem ennek szabad gyakorlata s fejlesztése által legyen boldog e város, legyen nagy, dicső és erős közös hazánk.”

Az esküminták felolvasása s az eskü letétele után polgármester ifj. Pataki József ur székét elfoglalván, ekép szólott:

„Alkotmányos ünnepet ülünk, melyet 12 kinos év óta kénytelenek valánk nélkülözni. Az államban a szólásszabadság után legszebb jognak, a szabadválasztási jog eredmények befejezésére gyűltünk össze. A felsugárzó alkotmányos élet elragadó öröme némita el keblünkben a kiállott szenvedést.

Ezelőtt 12 évvel melyikünk lett volna, uraim, oly mé-rez, hogy csaknem az elcsüggedésig fokozott kínaink között a mai alkotmányos ünnep földértelést hibette volna? Talán senki; de istenünk ugy akar s meg kellett történnie.

Az 1848-iki törvények megmutatták a hon minden faju lakói számára az ígért földet. De ugy akar a végzés, hogy sok áldozat essék, sok hazafi sziv repedjen meg, sok próbáltatáson menjen át a nemzet, míg az alkotmányosság Kanaánjába belép. Ez is megtörtént; a próbát megletettük; látomesterünk egy világ volt, s kiérdemeltük az alkotmányos szabadságra jogosító mesterlevelet, s azt ellenjegyezte a mivelt Európa.

De ezen mesterlevél, a mint jogot ad számunkra, ugy kötelességet is szab elénkbe; s a mint azt teljesítjük, akként vár reánk fűv vagy kárhozat.

A szabadság nem czél, csak eszköz, eszköz a természet, az emberiség örök törvényeinek a társaságba állott emberek közötti behozatalára, alkalmazására. És a mily mérvben közelíti meg és biztosítja egy nemzet institutója az állam tagjai közti jogegyenlőséget, egyenlő jogélvezetet, akként és azon mértékben érdemli meg az alkotmányos nemzet nevezetét.

Az 1848-iki törvények ily szellemben alkotvák; humanus intézkedések Magyarhon határain belül mindenki számára jogegyenlőséget biztosítanak s így alapkövét tették le az alkotmányos jólétnek. Hogy annyi éveken át azoknak tidvét nélkülözniük kellett, hogy azon talapon a nemzet colossusa nem emelkedhetett, nem a nemzetnek mult el. Elég érdeme a nemzetnek az, hogy azon törvényeket, mint hitét, mint keble istenét megőrizte, azokhoz forrott, azokkal egy testé lett, s ma már azoktól elszakasztani nem lehet, mert szivveréből hatalmas tenger alakulna, mely kirelhetetlenül sodorná el a próbálni merőt.

Az 1848-iki törvények alapján történt az is, hogy mi, mint Kolozsvár városa polgárai, az alkotmány terére föllépve, tisztviselőinket, képviselőinket szabadon választhattuk. Ezen választásoknál újabb tanujelét láttam, uraim, annak,

hogy önknek, polgártársaimnak, jelszavuk az alkotmány; a lefolyt kinteli idő nem rendítette meg az alkotmányban vetett hitüket, sőt azt megerősítette; fényesen tanúsítja ezt az, hogy minden választásnál hazafinilag érdekelve, nagyszámú siettek alkotmányos joguk gyakorlására.

Uraim, polgártársaim! Önök szabad választásának köszöni igénytelen személynem, köszönik tiszt- és képviselő-társaim azon pályát és tért, melyre bizalmuk által állítottunk; fogadják ezért legszívesebben köszönetemet, köszönetünket. Mi e bizalom által megtisztelve érezzük, és szerencsésekné valljuk magunkat. Szerencse és boldogság nem jár mindig karöltve: az önök bizalma által szerencsésnek érezzük ugyan magunkat, de boldogoknak akkor mondhatjuk csak, ha reánk bízott szép, de nehéz kötelességünknek, ezen terhes időkben, megfelelni képesek leendünk. Igen, uraim, nehéz és válságos időknek nézünk elébe mindnyájan, de visszarettenünk nem szabad; erős várunk nekünk az alkotmány, a törvény, melynek sánczai bevehetlenek, mert az oltalom eszközei hatalmunkban, kezünk között vannak!

Bizodalom, őszinteség, egyetértés és férfias kitartás az oltalmi eszközök.

Ezeknek felhasználása biztosítja számunkra a jövőt, igen az alkotmányt, a törvényt; azon alkotmányt, azon törvényt, melynek a haza, e város minden polgára él, melyért meghal, mely által boldog, mely nélkül boldogtalan, melyért mindent tesz, mindent áldoz, mi van és lehet áldozni valója.

Fogadják önök, uraim, ismételt köszönetemet, köszönetünket, hálánkat, nagyra becsült bizalmukért; ajándékozzanak meg azzal jövőre is, — hiszen bizalom bizalmat szül.

Biztosítom önöket, uraim, hogy nappalaimat, éjeimet kész vagyok a város és annak polgárai nyugalmaért, jobb léteért áldozatul hozni, és ha megfeszített ígéretemet daczára is mindent nem tehetnek, akaratom mindensége pótolja ki tehetségem parányiságát. Ajánlom magamat önök szeretetébe, kegyébe.

Egyik jegyzőnek erre következő beszédét tegnapi számunkban adtuk.

Észrevétel Haynald Lajos püspök beszédének egy pontjára. — Erdélyi rom. kath. püspök Haynald Lajos ur ö nmlga a felsőházban tartott beszédében szóról-szóra ezt mondja:

„Mig a magyaroknál és székelyeknél — Erdélyben — az aristocratiai elem a túlyomó, a polgári rend nevezetesebb része pedig inkább más nemzetekből elmagyarosodott, vagy bevándorlott egyénekből támadott és veszi még most is erősségét; míg a románoknak aránytalanul nagyobb száma a föld népéhez tartozik: a szászoknak színt és erejét szorgalmas, ügyes, művelt, körültekintő okosságú polgári osztálya képezi.”

En azok sorába tartozom, kik ö nmlgának hálás elismeréssel adoznak azon honfi érdemiért, melyeket az Erdélyt egyedül boldogító unio ügye hő felkarolása s ennek előmozdítása érdekében két fényes szónoklata által szerzett; mindazonáltal a fennidezett sorokban foglalt nyilatkozatát annyival kevésbé hagyhatom észrevétel nélkül, minthogy azon beszéd, minden tekintetben fontossága és érdekessége miatt, a Királyhágon túl és innen, méltán közfigyelem tárgya lett; nem akarom tehát, hogy az abba — bizonyosan tévedésből — becsúszott — szerintem — hibás fogalom szó nélkül maradjon. Ugyanis

sem jogilag, sem tényleg nem áll az, hogy Erdélyben a magyaroknál és székelyeknél az aristocratiai elem a túlyomó, a polgári rend nevezetesebb része pedig inkább más nemzetekből elmagyarosodott vagy bevándorlott egyénekből támadott, és veszi még most is erősségét.

Sokat gondolkoztam: mily értelemben vehette és mondhatta ö nmlga e szavakat? hogy értelmét a jogi és tényleges állással összhangzásba hozhatva, magamat megnyugtathassam, s ne nyuljak azon magasztos beszédhez, melynek minden szava — mint a székely mondja — aranyat ér; de célt nem érhettem; hovatovább erősebben meggyőződtem a felől, hogy az erdélyi magyarság és nevezetesen a székelység érdeke ellen lenne ezen hibás fogalmat tisztázatlan hagyni. Erdélyben az „aristocratia vagy főrend” szónak jogilag értelme nincsen; tiszta törvény lévén itt arról, hogy a gróf, báró és a nemesség bármely osztálya egyenjogú és közöttük jogi különbség nem létezik; — közszólásforma szerint azonban, és tényleg, az aristocratiai szó és annak értelme itt is meg volt, meg van és magában foglalja a grófi, bárói s még egy pár főrangú családokat.

A magyarságot illetőleg: nem lehet elismerni az ö nmlga megjegyzett nyilatkozatának valóságát; mert ekkor a közép és alsó osztályú magyar nemesség, úgy Kolozsvár, Dézs, Enyed, Torda stb. magyar városok magyar polgársága azok sorába esik, kik magyarosodottaknak vagy bevándorlottaknak czimeztetnek. Mit mondunk a felszabadult, vagyonos s nagyszámú tiszta törzsszűk magyarságról, mely most már polgárnak, vagy legalább olyannak tekinthető, melyből jelenleg a polgárság erősségét veheti és veszi?

Még sokkal felülőbb a székelyekre is minden megkülönböztetés nélkül kiterjesztett azon nyilatkozat, hogy ott is az aristocratia lévén a főelem, a többi magyárosodott vagy bevándorlott egyénekből támadott; ugyanis

a székelyeknél még kevesebb az aristocratia, ha mindjárt a primori kevés számú rendet — ámbár törvényellenesen — oda is számítjuk; ott ugyis az egész, az elsőtől le az utolsóig, tökéletes egyenjogú székely nemes ember volt Atilla idejéről Verbőczy koráig, midőn ö a III. r. 4. titulust irta, és azután le a Leopoldi diplomáig s innen kezdve máig. Nevezük most őket — ha tetszik — egyenjogú polgároknak; annyi mindenesetre áll róluk, hogy az egész eredeti székely faj, még azon igen igen kevés szám is, mely a villongós időkben, nótázatás vagy más uton, földesuri szolgálat alá esett, — igen kevés kivétellel — tősgyökeres székely elem.

Nem czélom ezt a történelemből s törvényeinkből fej-

tegetni, mert ezt a tényleges állás is világosan tanúsítja; és maga ö nmlga is — ámbár nem erdélyi születésű — igen jól tudja, miután az erdélyi magyar katolicizmus zömét a székelység egy része teszi, annál fogva közöttük többször is megfordult és ottan egy nagy érdekű tanítványt felállítását eszközölte. Múltó joggal és nem kevesebb igazságalkalmazható tehát a székelyekre is, mit ö nmlga a szászokról mondott, mert itten is a nép színt és erejét — sőt az egész népet — szorgalmas, ügyes, művelt tősgyökeres székely faj képezi, hozzátéve, hogy az értelmiség, harcias, eredeti magyar faj és oly szapora, hogy szülőföldén kívül Erdély más részeiben és Magyarhonban is számtalan családnak vetette alapját, sőt a szomszéd Bukovinában és Moldovában kisebb nagyobb telepeket alakított.

Bocsaíson meg ö nmlga, hogy fényes beszédében ezen egyetlen — fogalmam szerint — homálypontra reá mutatam; de nem hallgathatok ott, hol nemzetem érdeke ellenit látok; és nem hallgathatok, mert az én értelemem szerint állván ezen nyilatkozat, miután az erdélyi — magyarországiason értelmezett — aristocratia alig pár ezerre tehető; az ehez nem tartozó közép és alsóbb osztály 6—700,000 tősgyökeres magyar és székely nép, a más nemzetekből elmagyarosodott vagy bevándorlott egyénekből támadott vegyüléknek fog elleneink által tekintetni; mit ö nmlga mondani vagy érteni, bizonyosan, nem akart.

Fejér Márton.

A széki ev. ref. egyházvidékből. A „K. K.” május 28-ik számában közölve volt, hogy tavaszi rész. zsinatunk határozatilag kimondotta azon korszerű eszme iránti ohaját, hogy az egyházi hivatalnokok meghatározott időközben szabadon újabb választásnak, és hogy a képvisleti rendszer életbe léptetessék. E határozat értelmében kötelességévé tetetett az előjárásnak, a szék színtén megállított átiratot minden erdélyi ev. ref. egyházvidék rész. sz. zsinatjainak megküldeni, hogy a megtalált egyházvidékek, a köz sz. zsinat képviselőink által e határozat értelmében teendő intérványunkat, mint a haladó kor igényelte szükséges reformot, hozzájárulásokkal pártolni sziveskedjenek.

S íme önbírt bürocratiánk, miután az eszme határozattá emelését meg nem gátolható, a kivitel útjába gőrdíte akadályt. Határozatunkat egyszerűen ignorálta. Egyházvidékünk jegyzőkönyvi határozatából, önkényes gyermekjátékot tűzött és a testvér egyházmegegyekhez az átiratot megenni elmulasztá, azon ingatag érvel mentegődve, hogy a megállított fogalmazvány elveszett.

Valóban ekesen és szép renddel folynak dolgaink, ha egy jegyzőkönyvi acta ily könnyedén eltűnhet!

Uraim! a jegyzőkönyvi acta nem gyermekjáték, hogy azt tetszés szerint tenni venni lehessen.

Uraim! értsék meg önök, hogy az ily korszerű eszmék kinőtték már magokat az auctoritások nyitgai alól, azoknak a mindinkább nyilvánuló közvélemény az egyházi téren is életet követel, — ne igekezzenek azt megfojtani, s higgyék el, hogy a XIX-dik század jöttévé világossága nem engedendi meg az ily fejlődő eszmék bimbóit fagyos dere által lefőráztatni. Az eszme szabad repténe nincs egyes hivataloskodó önkényének alávetve. Ez daczol a zsarnoki önkénynek is.

Ismerjék el önök, hogy az előjárónak a többség határozatát nem rostálgatni, nem félredobni, hanem tisztelni s végrehajtani kötelessége,

Ismerjék meg, hogy a közvélemény méltánylása azon biztos alap, melyen a hivatalnok megállhat. Ha nincs meg ez, a közbizalom számai tágulnak, s egyszer a hatalomnak vége szakad, még a pápának is.

Éj á h i m.

Torda, június 22-dikén, 1861. — Torda városának folyó hó 17-kén főispán elnöklet alatt nevezetes közgyűlése volt. Tárgyalásai és szelleme, legalább főbb s általánosabb vonatkozásokban megérdemlik a közlést. Főtárgya a megválasztott képviselők, fő- és alszónok, fő- és allgyész, városi sebész s adószedő névsoraiknak fölülasása s fölesketése.

Először is választott főszónok Érsek Elek eskettett fel. Szabó Lajos magát a szónoki tisztet mint a 48-iki törvények alapján törvénytelen megszüntetendők indítványozván, pártolják dr. Szigethi Samu, Balogh János. Ellen nyilatkozott Kövári Józsa. Tóth Károly ugy nyilatkozott, hogy minekutána későre a megtörtént választás, sőt fölesketés után vettük magunkat észre tehát mostanra tartunk meg a főszónokot. Érsek Elek a 48-beli I. kolozsvári törvényekből igekeztet megmutatni, hogy nem törvényellenes a 48 előtti institutio felállítás. Ő maga személyére azonban lemondani kész.

A kérdés egy dől el, hogy mivel a megválasztott főszónok a közbizalom valósággal bírja, most maradjon. Az ellentét azonban, mely a főszónok 48 előtti teendői és a 48-iki XXIII. t. cz. rendelkezés között valósággal létezik — a folyó hó 20-kán tartott képviselő gyűlésben csakugyan a Szabó Lajos indítványa folytán, miszerint a képviselői jogkör formulázott, és a miszerint azon esetre, ha a főhadnagy elfoglalva, vagy bár mi okból az elnökséget nem vezethetné, erre a főszónok legyen hivatal s följogosítva — minekutána a képviselői gyűlései meg vagy nem tartását a tanács és főhadnagy meg vagy meg nem jelenésétől nem föltételezi elenyészett.

Főügyész Szabó Lajos, allgyész Székely Józsa, városi sebész Szász Sándor és főadószedő Rediger Vilmos választván — föleskettettek. A 67 képviselő fölesketésére kerülően a sor: Tóth Károly és Borbély Nagy Ferenc — ez utóbbi le is mondván a képviselői tagságról, melyre megválasztott — sürgették, hogy a képviselők közt azok, a kik a városnak perestársai, kik kárt okoztak, kiket mint oda nem illőket kitűzölteni kívántak, kitűzöltesenek, de senkit meg nem neveztek. Balogh János ennek mint törvényellenes, mint a választási joggal meg nem egyeztetendő eljárásnak ellene nyilatkozott.

Főispán ö mlga constatirozván a képviselők föltt tartatni kívánt censura törvénytelenségét, lehetlenségét s börtöneréjében veszélyességét, a többség határozatát, miszerint

a közgyűlés ennek nem foruma — kimondotta. Minek következtében hárman a megválasztottak közül lemondván, a megválasztott és jelenvolt képviselők egyikek közt a 48-beli törvények szentlil megtartására föleskettettek. Sz. L.

Hunyadmegye. Alpestes, június 21-én 1861. — Bevégezvén a mltgos főispán ur körútját, mit a nép fölvilágosítása s megnyugtata végett a megyében tett: most foly a megyegyűlésre küldendő román képviselők megválasztása és összeírása s annak megtörténte után megyegyűléstünk lesz.

Az itteni iskola ügye ismét gyengén áll.

A szegénysorsu magyarok az iskola számára szánt kölcsönt, mit a kormánytól visszakaptak, kéri a megyei előjáróságtól vissza. Ennek következtében a megyei előjáróság t. cz. Filip főbíró urat kiküldötte a helyszínére azon utasítással, hogy a kölcsönt ha van egyből allapénze az iskolának, adja át az illetőknek. Látna a főbíró ur, hogy az iskolának semmi alapja nincsen, rábírt a helység embereit, hogy átadták a kölcsön kamatját 1000 v. r. ft és a koresomárlási jogot a mi 4500 v. forint az iskola számára, ha t. i. mltgos Barcsay Ákos ur is beléegyezék. De ugy, hogy az iskola, a mi magyar földön, magyar pénzen épült, ne legyen többet magyar, hanem magyar és román iskola, s ezen egyezést aláírta a főbíró ur az egész itteni magyarsággal, birtokosokkal és a magyar pappal is. En nem irtam alá, s mint a kinek éppen oly koresomárlatási joga van mint akárkinek, protestálok is ellene; s ezt csak azért teszem, mert megtörténhetik, hogy a két nép a tanító, tanmód vagy tannyelv felett meg nem egyezhetve, csak kellemetlen sürölások állanak elő. Maradjon ez iskola ez egyszer magyar.

Azt is sajnálattal kellett tapasztalnom a falusi előjáróság számadoltatása alkalmával, hogy az utóbbi 12 év alatt senki sem szerzett sem az iskola, sem az ecclesia számára egy fillért is: sőt még vettek el vagyonából. Az ecclesia t. cz. derék gondnoka elég jó ember, s a többi birtokos urak ellen sincs semmi ellenvetésem, s irtmve jólelkűségüket hiszem, hogy az iskola ügyét szellemileg és anyagilag pártolni fogják, s az iskola virulni fog: s hiszem, hogy az ecclesiától elvett pénz is vissza fogják adni. Ujdonságnul irtam, hogy Bujtúrj helységében, a miért egy birtokos háza s egy másinak két kalangya szénája elégett, egy román saját román társai sirjából kivettek, s csupa babonából megégették, mint a régióket, kiket urnába tettek.

Ifj. K. M.

Marosszékné június 25-én tartott bizottmányi ülésében a következő tárgyak jöttek szűnyegre és tárgyalattak: a mult till jegyzőkönyve felolvasása és megállítása után olvastattott a főkormányzékné azon leirata, melyben tudatja, hogy Erdélyország összes megyei és székeinek praetorialis házai és rabjai tartására 20,000 frtot utalványoztatott. E széki bizottmánya nem kívánja igénybe venni ezen még nem is tudhatni miféle pénzbeli segélyt, hanem mint eddig ugy ezután is minden szükségét az önként ajánlott s még eddig a legszükségesebbeket fedezni bíró, saját pénzéből kívánja megtéetni. Ezután olvastattott a kormányzékné a cs. katonaság élelmeztesének ide hátrábbi kezeléséről e székhöz intézett leirata, melybe egyszersmind a széket e tárgyba segédkezet nyújtani felszólítja. Széktünk bizottmánya kimondott elvnlé fogva semmi törvénytelen hatóság-nak fentarthatására segédkezet nem nyujthatva, egy feliratot határozott a kormányzékhöz, melyben ezen határozata megírassék, s egyszersmind tisztelettel kéressék meg a főkormányzékhöz, hogy ilyes rendelektől széktünköt ide-hátráb megkímélni méltóztassék. Ezekután olvastattott a kormányzékné azon leirata, melybe tudatja, hogy a volt es. hivatalnokoknak egy egész évi fizetéséről — kivéve az orvost és a nem valóságos hivatalnokokat — gondoskodva van. Félretéteti határozattott azon jegyzőkönyvbe nyilvántott óvatélé mellett, hogy e tárgyhöz semmi köztünk nines, csak hogy a mi zsebünk rovására e fizetés ne történjék. És negyedszer olvastattott id. gróf Teleki Domokosnak, mint e székné a pesti képviselő és felsőházhoz az unio tárgyában kinevezett küldöttsége elnökének az e tárgyban tett eljárásról jelentése. Széktünk bizottmánya közönső elismerést szavaz a tiszt. gróf urnak, valamint az e tárgyban Pesten megjelent küldötteiné Szekeres János, gr. Kornis, Somosi György és Mihály Zsigmond urnaknak, hazafi fáradozásukért. Kijelentve egyszersmind azoni sajnálatát, hogy a kinevezett volt küldöttség még számos tagjai az illető helyen nem jelenhettek meg. És végre olvastattott az ugynevezett erdélyi korlátnokságnak az adófizetés tárgyában a főkormányzékhöz küldött iratának másolata, az ezzel leküldött kormányzéki leirat, valamint a kormányzékhöz elnöke gr. Mikó Imre ö excellenciájának az id. főkirálybírákhoz és e széki bizottmányhoz, bár az adó érzakos behajtását meggátolni nem bíró tehetlenségéről fájdalmas érzéseket tolmácsló, azonban az adót megfizetni intó levele. Melyre a székbizottmánya kijelenti, hogy semminem törvénytelen adó behajtására már ezeltől is kimondott elvnlé fogva hozzá nem járulhat, mindezt szentebb lévén előttünk a törvények tisztelete, hanem az erőszaknak ha szintén nyomort és inséget hagy maga után, engedni kéntelen lézen, ha csakugyan ettől se kívánja e kormány megkímélteni. Ezzel a gyűlés délután 3 órakor eloszlott, holnap 9 órakor ujra összeülend. r. l.

Erdővidék, június 16. 1861. — Ma vette végbucsját Sárdi József rákosi volt iskolatanító, organista és énekvezér, templomi istenitisztelet tartással, szeretett ecclesiájától. Szokatlan népgyűlés az egyszerű faluban, s annyi uri ember, hogy a lakosok se emlékeznek egyszerre annyi nevezetéseket ott létéről, igen mert Sárdi József barátunk, nemcsak egyházának, hanem a vidéknek jól ismert s szeretett embere vala, mint hazafi, barát és szilárd jellemű ember. A községnek, melyben a papot és tanítót kivéve, a szó teljes értelmében egyenlőség s testvéri egyszerűség lakozik, ö vala bizodalmas ügynöke a sok borús időkben, válságos hazai, polgári, községi és urbéri kérdésekben, s nem csoda

ha ily megszokott bizodalmasból válni, fájt az egyháznak és községnek. — Bucsú-szónoklata alatt folytonos zokogás és könnyezés tartott, míg a helybeli pap is utánmondá az eclesia részéről érzékeny búcsúszavait.

Templomozás után az ifjak, mint volt tanítványai, s a nevendékek a mesteri telek körül összegyűlve estelelőig hangoztaták azon sok szép éneket, melyekre kedves tanítójuk oktatta, vezette. Valóban bámulni lehet az éneklési képzettséget azon nép ifjaiban, mit Sárdi urnak köszönnek.

Fájdalmasan válhatik ugyan meg ily közkedvességtől ember szeretett helyzetétől, de nyugodtan viheti magával fáradsága s hívsége jutalmát az ily búcsúszavai tüntetést — mi őszinte és nem kényszerű. — Édes lesz új állomása helyéről a kolozsvári fényes állomásról is visszagondolni ez egyszerűség eredeti terére, hol kitűnt érdemeit kívánta a fő anyamegye egész anyaszentegyházunkra kiható pályatérre, énekeztetői, organistái, s a főiskolában ének és zene tanári- és leányiskola igazgatói állomásra helyeztetni; mi könyves szemekkel kísérjük ugyan, — de azon forró obajttal, hogy ott is találkozzék méltányos elismeréssel — s az öntudatban legyen édes jutalma! vigye szeretetünket, barátságunkat, s imádságos kívánatainkat őszinte barátságos keblében!!

Rika alji.

Országgyűlési tárgyalások és hírek.

— A képv. tábla június 22-iki 49-ik üléséről. A tegnapi ülés jegyzőkönyve felolvastatván, mielőtt megbeszélés alá kerülne, több képviselő felszólalt, hiánysnak találván a szerkesztést. Főleg a különösen azok, kik a tegnapi nyílt szavazásánál nemmel szavaztak, hogy a jegyzőkönyvből az tűnik ki, mintha ők a magyar magánjogi törvények ellen szavaztak volna, holott éppen ők voltak, kik azokat a legközelebbi codifikációig vegyítettlenül megtartatni kívánták. A tegnapi szavazásánál fölített kérdésben — mondták — két elv foglaltatik: az egyik a magyar magánjog visszaállítását s ezt a ház közmegegyezéssel elfogadta; a másik pedig az, hogy a házágok pótlása végett a bizottmányi javaslat kíséretül elfogadtassék-e, vagy nem. Erre ők nemmel szavaztak.

A jegyzőkönyv a főlegemelt szellemben kiigazítottatni rendeltetett.

Aztán jelteti az elnök, hogy Gümör m. k. az 1848/9-i szabadságharcok és vértanúk érdemeit törvénybe iktatni s tetteiket emlékszóborral megörökíteni kéri.

Bánó jegyző felolvasta a felső tábla tegnapi ülésének jegyzőkönyvi kivonatát, melyben a főrendek a felirat fölterjesztése iránti nézetök előadására kéri fel a képviselőket.

Bobory egyesgyedül marad a maga indítványával, mely azon okmányok kiállítását felterjesztését ajánlja, — ellenben Kubinyi Ferencz javaslata közmegegyezéssel elfogadtatott. Ehez képest az elnök megbizatik, hogy a felső tábla által kiküldendő taggal vagy tagokkal vigye fel a főrendeknek ezen közös feliratot, melynek felterjesztésével ők bizassanak meg.

Elnök még figyelemzteti a házát az aláírás módosítására s az okmány keltezésére. Indítványa folytán az aláírás így lesz: Magyarország országgyűlésileg együttlevő főrendei és képviselői. A dátálás így: Kelt Pesten sz. ki. városban 1864-ben Szent István havának N. napján tartott ülésünkben.

A dátálásnál azon nap száma fog használni, melyen a két tábla elnökei s jegyzői a feliratot aláírják.

Nyári Pál ugy találja, hogy miután parlamentáris kormányrendszer mellett a királyi trónbeszédre adni szokott válaszfeliratot kívül más feliratot az országgyűlés a fejedelemhez nem intézhet: ennél fogva fejezze ki óvatát a ház minden oly következtetések ellen, melyek ezen egy esetből vonhatók volnának; mert ha ezt nem teszi a ház, az anynyi volna, mint visszalépés az 1847-re.

Madarász ezen óvat támogatja s a főrendek iránti háláját fejezi ki, hogy a feliratot elfogadták.

Nyári indítványa értelmében az óvas jegyzőkönyvbe iktattatik.

Mindezen elhatározások a főrendekkel még ma közöltetni kívántatván, azok jegyzőkönyvileg fogalmaztattak, hogy aztán felolvastatván, megbeszélhetessenek.

— A képviselőház 50-ik ülése június 24-én. Elnök: Ghyczy Kálmán.

Jegyző: Gr. Keglevich Béla.

Felolvastatott a felsőház határozata, melyben a képviselőház nézetében a közös felirat felkúldése iránt hazafini érzellemmel osztozván, részéről szintén a felsőház elnökét gr. Apponyi György országbíró őt exjact kéri fel, hogy a közös feliratot a képviselőház elnökével együtt ő felségének kézbesítse. Együttal értesíti a képviselőházat, hogy az aláírásba is tökéletesen megnyugszik, és szintén jegyzőkönyvileg óvatot tesz, hogy a felirat mostani felkúldési módja s az aláírás miatt jövőben káros következtetés a parlamentaris rendszerre ne vonathassék. (Éljenzés.)

Ezeket a letisztított fölirat gr. Keglevich Béla által még egyszer felolvastatott, az elnök és jegyző által aláírattat, s így a főrendiek ülésébe átküldetett.

Bernáth Zsigmond kifejté, hogy a képviselők küldöikkel még szorosabb viszonyban állanak most mint azelőtt, midőn utasításokat adtak: kéri az elnököt, hogy a feliratot több példányban nyomassa ki, hogy ezeket küldöiknek megküldhessék. Elfogadtatt.

Elnök áldást kéri az Istentől, kinek kezében nyugszik a nemzetek és országok sorsa, a magyar országgyűlés mai ülésének tette, s az elnökök kiküldetésének sikerét obajtván, magát a visszatérésig a képviselőház jóakarátába ajánlja. (Éljenzés.)

— A képviselőház 51-dik ülése jun. 25-kén. A nemzetiségi kérdésben véleményadásra kiküldendő 27 tagu bizottmányra a szavazás megtörténvén, az eredmény közlése másnapra halasztatott.

Az elnök aztán felszólítja a házát, hogy a további napirendet állapítsa meg. Ennek folytán az indítványkönyvből az eddig tett javaslatok felolvastattak.

Bernáth Zsigmond indítványa, a képviselők lemondása

tárgyában, nem tűzetett ki napirendre azért, mivel indítványozó nem házszabályról, hanem törvényjavaslatról szól.

A Cavour halála feletti részvét kijelentése ugy tárgyalatott, mint az angol parlamentben szokás; a részvét kimondatik ugyan, de jegyzőkönyvbe nem iktattatik.

Ellenben rendes tárgyalás végett napirendre tűztettek ki a következő tárgyak: 1) a muzeum, 2) a Ludovicum, mint nemzeti intézetek mibenléte; 3) az 1844-ben kitűzött pályázat az országház építése ügyében; 4) az ideiglenes országház építése; s 5) a képviselőház júniusi költségvetése.

— A képviselőház 52-dik ülése jun. 26-kán.

Elnök: Tisza Kálmán.

A tegnapi ülés jegyzőkönyve megbeszélésittetvén, elnök közli a nemzetiségi kérdésben előlegesen működendő bizottmány megválasztása végett tegnap megtörtént szavazás eredményét, melyszerint ama bizottmány tagjainak a következő képviselők választattak meg:

Ignjatovich Jakab, Faur János, Csernovich Péter, Brannovszky István, Czorda Bódog, Missics János, Mácsay Lukács, Beniczky Lajos, Szalay László, Sponer Tivadar, Just György, Papp János, Markos György, Eötvös József báró, Szentiványi Adolf, Mühlek Ferencz, Bartal György, Tisza László, Wlad Alajos, Andrassy Gyula gr., Seregelyi Sámuel, Popovics Zsigmond, Madách Imre, Tóth Vilmos, Podmaniczky Frigyes b., Papp József és Uhrázy György.

Időközben a következő iratok érkeztek a házhoz: Hevesmegye közönsége fájdalmát fejezi ki, gr. Teleki László elhunytá felett; továbbá új felterjesztvényt nyújt be az erőszakos adóbehajtás tárgyában.

Csanád m. az 1848—49-diki elítéltek neveit törvénybe iktatni kéri, s obajtja, hogy azon önvédelmi harcban a hazáért elesetteknek emlékszóbor állítsassék.

Nógrád első alispánja, a Pulszky Ferencz választásáról szóló jegyzőkönyvet a ház elé terjeszti.

A nemzeti színház tárgyában, Beniczky Lajos, Kazinczy Gábor és Vajai Károly urak részéről, összesen három különböző indítvány adatott be.

Napirendre térvén át a ház, felolvastatott Kubinyi Ferencznek a muzeum tárgyában beadott indítványa, mely elfogadtatván a 9 tagu bizottmány megválasztása rendeltetett el; azonban az elnök indítványára a szavazás elhalasztatott, hogy ha a ház a napirend következő kérdése tárgyában bizottmányokat kíván választani, ez egyszerre történjék.

— A „Sürgöny“ az országgyűlési kitűnősegekről. Midőn a képviselőházban levő magnásokról szólni akarok, nem kell attól tartanom, hogy, mint Börne mondá, az igazság a legnagyobb gorombaság. Előkön önszerzette érdemmel fénylenek gróf Desseffy Emil, báró Eötvös József. De az ifjabb nemzedék is dicsőbevitik nemzetképviselői címekkel. Gróf Andrassy Gyula első rendben említendő; hazafini jelleme s át meg át „nobilis“ lénye érdemessé teszi Shakespeare klasszikai mondatára: tetőtől talpig férfi. Szónoki tehetsége ritka; elméje széles látókörű, s mint beszéde tanúsítá, kül-politikai ismeretei gazdagok, irányja gyakorlati, mi kell több mindehez? ... mi egyéb, mint rendesebb viszonyok, midőn minden talentum megleti tudós tetteket, míg most ezen örül bábéban ugyanegy hivatása van a lángésznek és az automatnak: bekötött szemmel találgatni, lekötött kézzel várni. Báró Podmaniczky Frigyes azon jelenségek egyike, kiket ha egyszer lát az ember, többé el nem feled. Ily, mondhatnám, pregnans alakok első látásra okvetlenül vagy rokon- vagy ellenszenven szokat költeni. Az ő sajátága, hogy rendszeren az elsőben részesül.

Ha rajzolni tudnék, ő hálás tárgyat nyujtana; mert nehéz a mindennapi arcot, könnyű a jellemzést ecsetelni. Magas, szikár férfi, a szökhöz közeledő bajzattal, nagy boltozatu homlok, melyen fekvő szem, melyről nem tudni: kék, szürke vagy fekete-e, de tüzes; kissé konyult orr, a hoszszak arcot két oldalon hatalmasan kitűző angolos pofaszakál díszesíti, míg a széles száj ajkait kis hajusz árnyalja be. Ez egy Van Dieken való arc; tele causticus különösségekkel, miknek összehatása jótévi. A politikai pályára nem fiatal-kori kortes jux jogosítja; ő ahoz általános miveltiséget, s ha nem tudományt, de ismereteket hoz; hoz eszméket, nem merev maximákat; s mi mindig és mindenütt a fődolog: józan ész. Gróf Károlyi Ede át van hatva a koreszméktől-csak hogy azok képzeldölés által potencirozottak. Az állam-bürokrat legmélyebb rejteleyeivel, s a politika legveszélyesebb tanaival játszik, mint gyermek a tüzzel. Nemes természetben mindenből csak a szép crystallizálódik. Kiábránduláson kellene átmennie neki is mint sokaknak, melytől egyébiránt aligha fogja megkímélni őt is a kéréhetetlen sors. Azt hiszök, ily hajlamokkal politikai optimizmusnak kell összefügnie? Nála ellenkező az eset, ő a hazai politika egészen feketét lát; legalább az ő politikája a kétségbeesés politikája, s nem egyéb mint bukásunk anticipatioja. Ő úgy tűnik föl előttem, mint némely az alkudozashoz nem értő vevő, ki az eladónak mindjárt előre a legnagyobb árat ajánlja. A mit kétségbeesésből tenne más, ő megteszi de bon coeur. A legrosszabb a mi érhet, ha megbuktunk: ez neki programja.

Gróf Széchenyi Dénes sokban ellentéte az előbbinek. Higgadsága a Széchenyiek diplomata-vérére mutat. A politikában positiv alapokat keres; nem az elvek, hanem a tények hatnak rá.

Gróf Széchenyi Béla: Adonis, ki azonban tudja, hogy a férfi szépségét nem lárvája teszi; ki nagy név örököse, de ki ebben nem a hiúság megnyugvását, hanem nagy kötelességek érzetét bírja; fiatal ember, öreg észszel, mert apja szelleme érelt azt; egy fényes pbrasis, és ő az ország legnépszerűbb embere; de ő keresi a népszerűtlenséget. Anyai higgadság, s anyai önmegtágadás az alig huszonöt éves ifjában ... ha ez még nem nagyság, de bizonyára az az lehet. Eléri-e apja óriási arányait? ... méltánytalan kérdés. Széchenyi István nem szül minden század. Nem szabad elfelednünk báró Simonyi Lajost, ki a híres konok fejű tábornok unokájához illőn a határozatokat táborában harcolva, a viták egyik napján döntő súlyt adott pártjának mind tüzes ékesszólása, mind sok helyes nézete által. Gr. Keglevich Béla a ház jobágu jegyzője, ki a hivatal unalmait is tréfákkal tudja fűszerezni; — szenvedélyes politikus, journalistai műkedvelő, komoly törekvési férfi. Jó

bor lehet belőle; de még nem forrta ki magát. Gróf Teleki Gyula rajzát akorra kell hagynom, ha kissé jobban fixirozhattam; a színelen s taposó malom gyanánt mindig ugyanazt örök fölírati s határozati szövegeket nem lehetnek oly jellemzők, mint a valódi viták fognak lenni — ha megélik. Gróf Keglevich Gyula még nem adott alkalmat, hogy egy tompa rapier-döfféssel kedveskedjem neki, mire kedvem lenne. Szintugy a finom gróf Hunyady, gr. Zichy Jenő és mások tetteik és szavaik után, fognak megítélni.

KÜLÖNFÉLÉK.

* A Beszterczén f. hó 24-én történt s általunk említett tűzvészről következő részleteket vettünk: A gyűlés a belső fautezében a postaháznál vette kezdetét, sok udvaron levő faépületekben tápanyagra lelven, sebesen harapózott. Délután 4 óra volt. A munkás osztály nagy része mezőn, vásárokbán, más rész lakába vonult: ugy hogy mire a vészharang a tűz keletkezése után félórával megkondult, már akkor az egész utca szinte a kapuig lángban állt. Ekkor rohant a nép, de oltási rend és vezetés hiányában az előhozott két gyege vízi puská hiában működött: néhány perc alatt a cigánysor és sétatér felé vonuló városrészt is lángba borult. Alig két óra alatt mintegy 70 ház s kétannynál több mellékipület dőlt romba, a gyege tűzoltási rendszer szomorú bizonyítékak. A legnagyobb rész földig égett, alig 25—30 kőfalazatu épület daczolhatott a dülő elemmel. A láng csak esteli fél hétkor csillapodott, s még másnap délután 4-kor is füstölögtek a ledőlt szenes fák, nagy ijedelmére a lakosoknak. Több db szarvas marha, ló, sertés stb odaégett, számos veteményes kert, gyümölcsös összereszeldőtt, sokan megsérültek, égést szenvedtek, de emberélet nem esett áldozatul. A károsultak nagy részben kézi munkával keresetk kenyerüket; annál szomorubb, hogy most egyszerre hajlók, kenyér és üllőzet nélkül maradvá nyújtják a keserű tanúságot a biztosítás üdvös igénybevétele elmulasztásáért s intő példa gyanánt szólnak Besztercze városának, hogy tűzoltási rendszerét gyorsab s erősebbre lábra állítsa.

— Jövő Szt.-Jakab hava 18-kán Aranyosszéken Felvinczen állandó bizottmányi gyűlés fogtartatik, melynek tárgyai az idő közben érkezett főkörmányzati rendeletek s más beadványokon kívül, lesznek az utolsó bizottmányi gyűlés által a tisztí utasítások kidolgozásával és a székház átvétele iránt előleges egyezkedéssel megbízott főbizottmányok munkálatai megvizsgálása és ezekre vonatkozó határozatok.

* Az ugrai ev. ref. templom felépítésére odaváló lelkesz t. Márton Károly urhoz eddigelő 50 frt gyűlt be, melyhez járultak gr. Haller Ferencz 10 ft, gr. Haller Lajos 5 ft, Gálfi István 10 ft, Belényesi Sámuel 4 ft, Serbán Sándor 10 ft, Bod István 8 ft, Turóczi Pál, Rosenfeld izraelita 2 ftal, mely kegyes adakozásokért midőn köszönetet nyilvánítnak, egyszermind kijelentjük, hogy további adakozásokat szerkesztőségünk is örömmel át veend.

* Fejéregyházra vonatkozólag a „M. O.“-ban olvassuk, hogy Remellay Gusztáv ismert írónk azon négy román polgártársnak, kik a tért, hol az 1849-ki segesvári csata áldozatai s valószínűleg Petőfi is fekszenek, ingyen átengedték, Petőfi arezképét mindeniknek külön megküldte. Az átadásra gr. Haller Ferencz a felső-fejéri s udvarhelyszéki honvédség-egylet elnöke kérésre meg.

* Egy drezdai buzakereskedőtől Ozegeled és Keeskemét közt a vaspályán ellopott 1000 db. rubelt. Az alkotmányos hatóság nem csak a tettest keríté kére, hanem az ellopott összeget is visszaszolgáltatta. Ez nem a lefolyt 12 év alatt történt.

* A kassai magyar pénzen épült színház 10 hosszú év után végre magyar színtársaság kezére került.

POLITIKAI HIREK.

A sz. atya Cavour grófról kiméletesen nyilatkozott s a többi közt e szavakkal élt: „Ő végre mégis kibocsátott volna bennünket az ajtón; a ki utána jő, talán arra fog bennünket kényszeríteni, hogy az ablakon ugorjunk ki.“

— A „Movimento“ a következő mondat közli Garibaldi: Folyó hó 13-kán szigeteskéjéről egy francia hajót pillanta meg, mely tévton haladt az arsenchenal kikötő felé. O azonnal naszádjába ugrott, segélyt viendő a hajónak, megragadja a kormányt s megmenti a veszélytől. A nélkül, hogy megismertette volna, visszavonul a marsallai hős a kapitány találkozására elől, ki őt pénzzel s pálinkával megkínálni akarta.

— A mi Párisban, márt. 25-én hírkép elterjedve volt, az a mai távirat szerint csakugyan valósult: a szultán Abdul-Medzsid meghalt. A nagyur már rég synlődő állapotban volt; utolsó időben pedig nagyon meggyűlösdött a baja, testi elgyengülése s emésztő szerveinek rendetlen volta a legnagyobb fokot érte el, úgy hogy többé semmit sem birt megemészteni. Állítólag csak az utolsó időben figyelt az orvosok rendeleteire, pedig betegsége, mint ma olvassuk, nem volt egyéb mint gyomorrák. F. hó 18-kán mindamellett is részt vett meg a Kurban-beiram ünnepe szertartásánál, s 21-kén a moshéében jelen volt a könyörgésnél; de hogy mennyi megerőltetésbe került ez, mutatja az, hogy 22-kén, talán éppen ezen megerőltetés folytán, annyira megroszabbult az állapota, hogy ő maga is érezni kezdé közel kimúlását. Még ez nap hivatala el t. i. Abdul Azisz testvérét, hogy neki fia Mehemed Murad és a birodalom sorsát szívére kösse. Az ottoman dynastia házi törvényei szerint t. i. a család legidősb hercege, akár testvére, akár fia a meghalt uralkodónak, utódja ennek a trónon, s ekként a mostani esetben a már fönnemlített Abdul-Azisz. Mindamellett Konstantinápolyban nagy aggodalmak uralkodtak. Állíták, hogy Riza pasa Murad herceget kívánja a trónra emelni, s Franciaország is szívesen látná, ha az ő javára ezuttal a házi törvényekben kivétel tétetnék; azonban mint a táviratból látjuk, ez aggodalom alaptalan volt, s a szultán testvéreinek, valamint a többi minisztereknek sikerült a birodalmat a trónváltozás lehető veszélyein tulsegíteni s Abdul Azisz elfoglalá a trónt.

